

Čís. 4507.

Pozemková reforma.

Jest dáno ve volné uvážení Státního pozemkového úřadu, by dal výpověď, nevyhovující pravidlu (»zpravidla« § 12 (2) náhr. zák.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1924, R I 1034/24.)

Rekursní soud nevyhověl stížnosti nájemců dvora do usnesení prvního soudu, jímž jim byla doručena delší než šestiměsíční výpověď Státního pozemkového úřadu ze zabraného majetku. Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Pravda sice, že zákon náhradový v § 12(2) stanoví, že zpravidla má býti dána výpověď tak, by osoba hospodařící mohla skončiti práce sklizňové a že byla-li dána až do jich skončení, platí za poslední den lhůty 30. září toho kterého roku. Jak z tohoto znění zákona plyne, má předpisu toho dbáno býti jen jako pravidla, aniž by byla vyloučena výjimka. Jestliže však zákon výjimku připouští, ale nepředpisuje, kdy a za jakých podmínek výjimka je přípustna, ba ani neřádá, aby Státní pozemkový úřad udal důvody, proč nebylo lze nebo vhodno pravidlo dodržeti, plyne z toho zřejmě, že to zákon ponechal volnému uvážení Státního pozemkového úřadu, a že ho soud v tom přezkumovati nemůže. A vskutku mohou motivy vyjimky býti jen takového rázu, že se to posuzování soudu vymyká. Podle naléhavosti přidělu řídí se sestavení pracovního plánu, o němž mluví §§ 18—22 zák. příd. a jenž musí býti správním výborem schválen (11 čís. 2 zák. o poz. úř.), a dle tohoto povšechného plánu pracuje se zase podrobný rozvrh přidělů (§ 22 příd. zák.). Naléhavost přidělu kotvíci v místní potřebě půdy jest však momentem sociálně politickým a uspokojení řečené potřeby tedy zájmem veřejným. Že tomu tak, plyne na výsost z ustanovení §u 76 náhr. zák., kde dáno Státnímu pozemkovému úřadu dokonce časově omezené právo, zkrátiti lhůtu výpovědní také pod 6 měsíci arcí proti náhradě škody tím osobě hospodařící vzešlé, pakliže zkrácení lhůty odůvodněno je dle potřeby půdy, roz. naléhavostí přidělu. Poněvadž dáno tu Státnímu pozemkovému úřadu právo, lhůtu zkrátiti, nemohl mu je soud žádným způsobem odpírati. Ale toto ustanovení dokazuje, že ani § 12(2) náhr. zák. nelze jinak vykládati a že tedy skutečně, pokud se jedná o lhůtu jinou, delší než šestiměsíční, zůstaveno to jest volnému uvážení Státního pozemkového úřadu, jakož jemu jen (a ne soudu) přísluší také dle § 20(3) náhr. zák. právo lhůtu výpovědní prodlužovati, cesta to, které mají užiti vypovězení, když daná 6měsíční lhůta potřebám jejich nepostačuje. Zkrátka soud nemůže proto o délce lhůty více než 6měsíční, která ovšem je po projití hořejší přechodné doby právem nuticím, rozhodovati a disponovati proto, že by tím po případě rušivě zasahoval do schváleného pracovního plánu Státního pozemkového úřadu, jenž je jím vázán, a do podrobného rozvrhu přidělu na základě něho pořizového, a hatil takto splnění veřejného sociálně politického účelu agrární reformy.